

PROJEKT

Zarządzenie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia .....r.
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 132*) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045 (*Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 2343*) załącznik nr 5 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Przedmiot ochrony	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania			
<p>3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorellatea</i>, <i>Isoëto-Nanojuncetea</i></p> <p>1887 Koleantus delikatny <i>Coleanthus subtilis</i></p>	<p>Każdego roku w okresie wiosennym dokonać wizji terenowej w celu ustalenia konieczności:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonania zabiegu związanego z usuwaniem warstwy nierozłożonej materii organicznej z dna stawów. Zabieg powinien zostać wykonany jak najszybciej po spuszczeniu wody ze stawów, kiedy tylko warunki pozwolą na wjazd ciągnika. Ze względu na ograniczoną dostępność centralnych partii zbiorników zabiegami objąć wybrane szerokie na kilkanaście metrów fragmenty brzegów. Należy wybierać te odcinki brzegów, na których w poprzednich sezonach stwierdzono najlepiej zachowane fragmenty siedliska przyrodniczego oraz liczną populację koleantusa. Zebraną materię organiczną należy zagospodarować poza siedliskiem 3130 i siedliskiem koleantusa. pozostawienia na każdym ze stawów refugium o powierzchni 200m² brzegowej części dna niepoddawanej zabiegom uprawowym. Nieuprawiane powierzchnie powinny obejmować te fragmenty brzegowej części dna, na których w poprzednim sezonie stwierdzono najlepiej zachowane fragmenty siedliska przyrodniczego, charakteryzujące się jednocześnie dużą liczebnością koleantusa. W sytuacji, kiedy ten sam fragment dna nie jest uprawiany przez kilka sezonów może nastąpić sukcesja roślinności konkurencyjnej. Wówczas taki fragment dna należy poddać zabiegom uprawowym na rzecz pozostawienia bez zabiegów innego fragmentu, na którym stwierdzono obecność przedmiotów ochrony. 	<p>Każde z tych działań ma być realizowane w obrębie niżej wymienionych stawów:</p> <p>Staw Łąkowy – działka ewidencyjna nr 381/1 obręb Bielawa, gm. Długołęka</p> <p>Staw Bielawski – działka ewidencyjna nr 381/2 obręb Bielawa, gm. Długołęka</p> <p>Staw Kolejowy – działka ewidencyjna nr 392/1 obręb Borowa, gm. Długołęka</p> <p>Staw Borowski – działka ewidencyjna nr 410 obręb Borowa, gm. Długołęka</p>	<p>Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>

	<p>Utrzymanie rytmu zalewania i spuszczenia stawów. Spuszczanie wody jesienią i rozpoczęcie napełniania stawów w pierwszej połowie maja następnego roku.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W sytuacji kiedy nie będzie można spuścić wody w terminie jesiennym, należy tego dokonać tak wcześnie jak to możliwe i rozpocząć napełnianie nie wcześniej niż w pierwszej połowie maja, tak aby czas odsłonięcia dna był nie krótszy niż 30 dni pozostawiając - do czasu zakończenia cyklu życiowego koleantusa delikatnego - 1/3 niezalanej powierzchni Stawu Kolejowego od strony północno-wschodniej. 2. W sytuacji gdy w danym roku stwierdzony będzie deficyt wody w doprowadzalniku wody z rzeki Oleśnicy i konieczne będzie wcześniejsze rozpoczęcie napełniania stawów (z uwagi na prowadzoną na stawach gospodarkę rybacką) dopuszcza się wprowadzenie naprzemiennego cyklu napełniania wodą stawów w taki sposób, że napełnianie wodą 2 stawów rozpocznie się w kwietniu (w taki sposób aby do maja woda zajmowała max. 80 % dna stawów), a 2 kolejnych w pierwszej połowie maja. Corocznie, przed rozpoczęciem napełniania stawów, należy przeprowadzić wizję w terenie z udziałem RDOŚ Wrocław i eksperta przyrodnika, w celu ustalenia harmonogramu napełniania stawów w danym roku. 		<p>Właściciel / użytkownik stawów hodowlanych na podstawie porozumienia lub umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000</p>
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych			
<p>3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorellatea</i>, <i>Isoëto-Nanojuncetea</i></p> <p>1887 Koleantus delikatny <i>Coleanthus subtilis</i></p>	<p>Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.</p> <p>Ocena stanu zachowania gatunku według parametrów opracowanych w ramach PMŚ w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.</p> <p>Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.</p> <p>Kontrola płatów siedliska gatunku w zakresie wykonanych działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.</p> <p>Monitoring wpływu usuwania materii organicznej z dna stawów na przedmioty ochrony. Sprawdzenie czy na fragmentach dna, na których przeprowadzono zabieg rozwinęły się siedlisko oraz gatunek. Porównanie takich powierzchni z</p>	<p>Każde z tych działań ma być realizowane w obrębie niżej wymienionych stawów:</p> <p>Staw Łąkowy – działka ewidencyjna nr 381/1 obręb Bielawa, gm. Długołęka</p> <p>Staw Bielawski – działka ewidencyjna nr 381/2 obręb Bielawa, gm. Długołęka</p> <p>Staw Kolejowy – działka ewidencyjna nr 392/1 obręb</p>	<p>Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>

	powierzchniami, na których nie prowadzono zabiegu, a występuje na nich siedlisko oraz gatunek. Monitoring należy przeprowadzić tuż przed rozpoczęciem napełniania stawów lub na początku tego procesu w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.	Borowa, gm. Długołęka Staw Borowski – działka ewidencyjna nr 410 obręb Borowa, gm. Długołęka	
	Monitoring wpływu terminów zalewania i spuszczenia stawów na stan zachowania przedmiotów ochrony. Sprawdzenie na podstawie obserwacji terenowych lub analizy udostępnionych przez właściciela lub użytkownika stawów hodowlanych ksiąg stawowych terminów spuszczenia i napełniania stawów. Porównanie stanu zachowania siedliska przyrodniczego gatunku w poszczególnych sezonach różniących się terminami zalewania i spuszczenia stawów. Monitoring należy przeprowadzić tuż przed rozpoczęciem napełniania stawów lub na początku tego procesu w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.		
	Monitoring wpływu pozostawiania nieuprawianych fragmentów brzegowej części dna na stan zachowania przedmiotów ochrony. Sprawdzenie, czy na fragmentach dna, na których przeprowadzono zabieg, rozwinęły się siedlisko przyrodnicze oraz populacja koleantusa delikatnego. Porównanie takich powierzchni z powierzchniami, na których nie prowadzono zabiegu, a występują na nich przedmioty ochrony. Monitoring należy przeprowadzić tuż przed rozpoczęciem napełniania stawów lub na początku tego procesu w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.		
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony			
3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorellatea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	Monitoring wpływu konkurencji rodzimych gatunków ekspansywnych, takich jak rdest kolankowy, oraz oddziaływań obcych gatunków inwazyjnych, takich jak przetacznik obcy, na przedmioty ochrony. Monitoring należy przeprowadzić tuż przed rozpoczęciem napełniania stawów lub na początku tego procesu. Należy wykonać zdjęcia fitosocjologiczne na reprezentatywnych powierzchniach, gdzie występuje koleantus i określić udział rdestu kolankowego oraz przetacznika obcego. W 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO. Porównywać wyniki badań w poszczególnych sezonach i w przypadku konieczności zaplanować odpowiednie działania ochronne.	Każde z tych działań ma być realizowane w obrębie niżej wymienionych stawów: Staw Łakowy – działka ewidencyjna nr 381/1 obręb Bielawa , gm. Długołęka Staw Bielawski – działka ewidencyjna nr 381/2 obręb Bielawa , gm. Długołęka Staw Kolejowy – działka ewidencyjna nr 392/1 obręb	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorellatea</i> , <i>Isoëto-</i>	Badanie składu chemicznego podłoża oraz depozycji pyłów ze składowiska odpadów przemysłowych na powierzchni stawów poprzez badanie składu chemicznego osadów dennych w poszczególnych stawach. Porównanie wyników badań składu chemicznego podłoża z danymi dot. nawożenia i		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

<i>Nanojuncetea</i> 1887 Koleantus delikatny <i>Coleanthus</i> <i>subtilis</i>	wapnowania stawów oraz z wynikami dot. depozycji i składu chemicznego pyłów (jednokrotnie w trakcie obowiązywania PZO).	Borowa, gm. Długołęka Staw Borowski – działka ewidencyjna nr 410 obręb Borowa, gm. Długołęka	
---	---	---	--

PROJEKT

Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia..... zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 132) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045 zostało ustanowione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 9 maja 2014 r. i ukazało się w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 12 maja 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 2343). Powodem zmiany ww. zarządzenia są uchybienia wskazane w trybie kontroli aktów prawa miejscowego przez Ministra Środowiska, przesłane pismem znak: DP-074-116-11549/14/JJ z dnia 14 kwietnia 2014 r., uzasadniające zmianę we własnym zakresie oraz zmiany wynikające z ponownej analizy zapisów ww. zarządzenia.

Uwagi Ministra Środowiska dotyczyły załącznika nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* i kwestii zobowiązania w nim właściciela / użytkownika stawów hodowlanych do przeprowadzenia corocznie wizji terenowej w celu ustalenia konieczności usuwania nierozłożonej warstwy materii organicznej z dna stawów i pozostawiania na każdym ze stawów refugium o powierzchni 200 m² brzegowej części dna stawów niepoddawanej zabiegom uprawowym oraz utrzymania rytmu zalewania i spuszczenia wody z stawów, a także zobowiązania ośrodków naukowych do badania składu chemicznego podłoża oraz depozycji pyłów ze składowiska odpadów przemysłowych na powierzchni stawów. W opinii Ministra Środowiska w sposób nieprawidłowy określono podmioty odpowiedzialne za wykonanie działań ochronnych, ponieważ co do zasady, nie można nakładać obowiązków na podmioty prywatne, gdyż takie postanowienia wykraczają poza zakres przedmiotowy tego aktu prawnego (co stanowi przekroczenie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 10 pkt ustawy o ochronie przyrody, z której nie wynika możliwość uregulowania sytuacji prawnej obywateli, w tym ich obowiązków, w planie zadań ochronnych). W związku z powyższym jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań ochronnych związanych z badaniem składu chemicznego i depozycji pyłów na stawach oraz przeprowadzaniem corocznej wizji terenowej w obszarze wskazano „Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000”. Natomiast z uwagi na fakt, iż Spółka Stawy Milickie S.A. jest podmiotem prowadzącym gospodarkę rybacką w kompleksie stawów w obszarze Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045 i jest jedynym podmiotem, który może przeprowadzać działania związane

z utrzymaniem rytmu zalewania i spuszczenia wody ze stawów wskazano, iż podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie ww. działań jest „Właściciel / użytkownik stawów hodowlanych na podstawie porozumienia lub umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000”.

Jednocześnie po analizie całego zarządzenia postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

- W załączniku *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* zmodyfikowano zapis działania ochronnego pn. „*Utrzymanie rytmu zalewania i spuszczenia stawów. Spuszczanie wody jesienią i rozpoczęcie napełniania stawów w pierwszej połowie maja następnego roku. W sytuacji kiedy nie można uniknąć spuszczenia stawów w terminie wiosennym, spuścić wodę tak wcześnie jak to możliwe i rozpocząć napełnianie nie wcześniej niż w pierwszej połowie maja, tak aby czas odsłonięcia dna był nie krótszy niż 30 dni pozostawiając - do czasu zakończenia cyklu życiowego koleantusa delikatnego - 1/3 niezalanej powierzchni Stawu Kolejowego od strony północno-wschodniej*”. Z uwagi na fakt, iż w ostatnich latach obserwowany jest niekorzystny bilans wodny w kompleksie stawów w granicach obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045 i wskutek bezśnieżnych zim i niskich opadów deszczu od 3 lat obserwowany jest deficyt wody w zlewni rzeki Oleśnica, która zasila przedmiotowe stawy - ze względów produkcyjnych (na stawach tych prowadzona jest produkcja materiału zarybieniowego - narybku) – Spółka Stawy Milickie S.A. nie jest w stanie zapewnić rytmu zalewania przedmiotowych stawów zgodnie z zaleceniami wskazanymi w obowiązującym planie zadań ochronnych, gdyż naraża to spółkę na nierealizowanie planów produkcyjnych i straty finansowe. Z tego względu odbyło się spotkanie z udziałem pracowników RDOŚ we Wrocławiu oraz Spółki Stawy Milickie S.A.

Z uwagi na konieczność zachowania koleantusa delikatnego w tym obszarze Natura 2000 (stanowi on główny przedmiot ochrony w obszarze) i nie dopuszczenia do pogorszenia stanu jego zachowania w obszarze oraz uwzględniając potrzebę zachowania ciągłości produkcyjnej Spółki Stawy Milickie zaproponowano zmianę brzmienia zapisu ww. działania ochronnego na:

„Utrzymanie rytmu zalewania i spuszczenia stawów. Spuszczanie wody jesienią i rozpoczęcie napełniania stawów w pierwszej połowie maja następnego roku:

1. *W sytuacji kiedy nie będzie można spuścić wody w terminie jesiennym, należy tego dokonać tak wcześnie jak to możliwe i rozpocząć napełnianie nie wcześniej niż w pierwszej połowie maja, tak aby czas odsłonięcia dna był nie krótszy niż 30 dni pozostawiając - do czasu zakończenia cyklu życiowego koleantusa delikatnego - 1/3 niezalanej powierzchni Stawu Kolejowego od strony północno-wschodniej.*

2. *W sytuacji gdy w danym roku stwierdzony będzie deficyt wody w doprowadzalniku wody z rzeki Oleśnicy i konieczne będzie wcześniejsze rozpoczęcie napełniania stawów (z uwagi na prowadzoną na stawach gospodarkę rybacką) dopuszcza się wprowadzenie naprzemiennego cyklu napełniania wodą stawów w taki sposób, że napełnianie wodą 2 stawów rozpocznie się w kwietniu (w taki sposób aby do maja woda zajmowała max. 80 % dna stawów), a 2 kolejnych w pierwszej połowie maja. Corocznie, przed rozpoczęciem napełniania stawów, należy przeprowadzić wizję w terenie z udziałem RDOŚ we Wrocławiu i eksperta przyrodnika, w celu ustalenia harmonogramu napełniania stawów w danym roku.”*

Zmienione brzmienie zapisu związanego z utrzymaniem rytmu zalewania i spuszczenia wody ze stawów pozwoli na zachowanie siedliska 3130 i gatunku 1887 w Obszarze i pozwoli użytkownikowi stawów na prowadzenie gospodarki rybackiej.

- W załączniku *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania w części Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych* - dla siedliska 3130 i gatunku 1887 - wprowadzono zapisy dotyczące częstotliwości przeprowadzenia oceny stanu ochrony, monitoringu wpływu usuwania materii organicznej z dna stawów, monitoringu wpływu terminów zalewania i spuszczenia stawów, monitoringu wpływu pozostawiania nieuprawianych fragmentów brzegowej części dna, monitoringu wpływu konkurencji rodzimych gatunków ekspansywnych poprzez dopisanie „(...) w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO”. Ponadto w odniesieniu do działania związanego z badaniem składu chemicznego podłoża oraz depozycji pyłów ze składowiska odpadów przemysłowych na powierzchni stawów oraz badanie składu chemicznego pyłów wskazano, iż działanie to należy wykonać „jednokrotnie w trakcie obowiązywania PZO”.
- Ponadto w załączniku wprowadzono korekty o charakterze technicznym i redakcyjnym.

Ustanowienie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronny dla obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045 poprzedzone zostało przeprowadzeniem konsultacji z członkami Zespołu Lokalnej Współpracy oraz postępowania z udziałem społeczeństwa.

Na etapie konsultacji z członkami ZLW wpłynęła uwaga Wójta Gminy Długołęka dotycząca wskazania w projekcie zarządzenia niewłaściwego obrębu ewidencyjnego dla stawu Łąkowego i Bielawskiego – w projekcie zarządzenia wskazano, że są one zlokalizowane w obrębie Borowa, jednakże zgodnie ze stanem faktycznych położone są one w obrębie Bielawa. Powyższa uwaga została uwzględniona.

W dniu 22 września 2015 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

we Wrocławiu z dnia 16 września 2015 r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektów zmian zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla 42 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim, w tym dla przedmiotowego Obszaru. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Gminy Długołęka, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 28 września – 20 października 2015 r. i Starostwa Wrocławskiego, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 22 września – 13 października 2015 r.

Projekt zarządzenia został także przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ), a także do członków Zespołu Lokalnej Współpracy, utworzonego w trakcie prac nad planem zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia ... 2017 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z art. 39 ust. 1 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.)* zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektu zmian planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej PLH020045 oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy i o możliwości składania uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało zamieszczone w serwisie internetowym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach ... 2017 r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (dodatku dolnośląskim) w dniu ... 2017 r. Obwieszczenie zostało także przekazane w celu jego upublicznienia do Urzędu Gminy Długołęka i Starostwa Wrocławskiego, gdzie wisiało na tablicach ogłoszeń w dniach .....

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Uwagi do projektu zarządzenia złożyły ....

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.)* uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu .....